

Posudek oponenta na magisterskou práci bc. Lukáše Drbohlava „Postoje k homosexualitě s ohledem na adopci dětí v současné společnosti.“

Téma práce je aktuální, postoje majoritní populace k rodičovství a adopci dětí lidmi s homosexuální orientací nejsou vždy jednoznačné. Práce má požadovaný rozsah a je obvyklým způsobem členěna na teoretický úvod a vlastní výzkum.

Teoretická část je věnována problematice homosexuality. Jednotlivé kapitoly jsou řazeny v logické návaznosti. V první kapitole se autor zaměřil na vymezení jejích příčin, které mohou souviset s postojem veřejnosti k těmto lidem. Zabývá se i souvislostí homosexuality a sebezpetí jedince. Bere v úvahu různé přístupy s nimiž souvisí i způsob definování homosexuality. Genetické dispozice mají bezesporu značný význam, škoda že autor nehledal i další zdroje, které by způsob jejich vlivu na rozvoj sexuální orientace upřesnily. Výklad rozdílu homosexuality u mužů a žen by rovněž mohl vycházet z více zdrojů, především těch novějších.

Kapitola věnovaná historickému pojetí homosexuality je přehledná a dobře zpracovaná. Je z ní zřejmé, že takové zaměření existovalo ve všech obdobích a jediný rozdíl byl v postojích, jaké k němu daná společnost zaujímal. Logicky za ní následuje kapitola, která je zaměřena na proměnu těchto postojů v současné společnosti, která se projevuje větší tolerancí k homosexuální minoritě. Autor se problematice postojů k různým menšinám, a specificky homosexuální menšině, věnuje i v následujícím textu. Uvádí zde výsledky několika českých sociologických, případně sexuologických studií z nichž vyplývá, že přinejmenším část společnosti není zase tak tolerantní. Je zřejmé, že se tyto postoje mohou projevit různým způsobem za různých okolností, v soukromí i v pracovním či školním prostředí. Je škoda, že autor vychází z malého počtu studií, které se danou problematikou zabývaly.

Čtvrtá kapitola směřuje k otázce, na niž je zaměřen vlastní výzkum. Homoparentalita je jednou z variant současné, poměrně volně pojaté rodiny. Je zřejmé, že bez ohledu na rozpaky či dokonce odmítání, bude variantou stále čtenější. Otázka vlivu sexuální orientace rodiče na vývoj dětské osobnosti, včetně jeho budoucího sexuálního zaměření, je stále aktuální, i když nebylo potvrzeno, že by se děti homosexuálních rodičů orientovaly stejným směrem. Adopce dětí homosexuálními páry není obecně akceptována jako vhodné řešení, a zřejmě v dohledné době ani nebude. Je škoda, že autor nehledal i další studie, které by mohly přispět k vyloučení představ o negativních důsledcích života v homoparentální rodině. Je otázka, zda přesvědčení, že gay-páry nechtějí děti, nevyplývá ze skutečnosti, že to reálně není možné. O tom, jací rodiče by dva gayové byli, toho zatím mnoho nevíme. Lze souhlasit s názorem, že lesbické ženy jsou stejně dobrými matkami jako jejich heterosexuálně orientované vrstevnice. Adopce dítěte jejich partnera či partnerky problémem není, přinejmenším z hlediska dítěte. Pěstounská péče naopak problém představuje a je zde riziko, že gay-párům budou svěřeny děti, které jsou problematické a nemají šanci dostat se do standardní rodiny. Negativní výsledek pak může být neoprávněně přičítán faktu, že byly vychovávány v homoparentální rodině.

Vlastní výzkum. Cíl práce je jasně stanoven, určitým omezením je, že se autor zaměřil jen na zjištění postojů VŠ studentů, kteří mohou být tolerantnější a jejichž postoje nebudou majoritní populací sdíleny. Stanovené hypotézy jsou jednoznačně formulovány a je možné je na základě získaných výsledků potvrdit či vyloučit. Zkoumaná skupina je dostatečně velká, určitým problémem je nevyváženost četnosti mužů a žen (kromě vzorku studujících ČVUT). Dotazníková metoda je pro dané účely vhodná. Způsob provedení výzkumu popisuje autor dostatečně podrobně. Získané výsledky přehledným způsobem prezentuje a případně i

vysvětluje. Tabulky jsou dobře zpracované a přehledné. Z výsledků je zřejmé, že humanitně zaměřeni lidé mají jiné zkušenosti a zřejmě i jiné primární postoje, což není udivující. Přesvědčení o příčině homosexuality pravděpodobně odráží spíš základní postoje oslovených lidí než skutečné znalosti, které většina z nich nejspíš nemá.

Otázka „Co může lidem nejvíc vadit na homosexuálně orientovaných jedincích?“ rovněž vede hlavně ke zjištění postojů oslovených lidí, které se zde projeví prostřednictvím mechanismu projekce. Výsledek potvrzuje obecný trend, že jinakost je nežádoucí, protože si s ní lidé nevědí rady a není jim jasné, co mohou od takových jedinců očekávat. Je zřejmé, že tolerance k lidem s homosexuální orientací není absolutní. Bylo možné předpokládat, že ženy budou tolerantnější, což se projevilo i v otázce zaměřené na zjištění postoje k případné adopci dětí homosexuálními páry. Uvedení plných odpovědí dotazovaných lidí je užitečné a přispívá k lepšímu pochopení důvodů případných výhrad. Představa, že homosexualita je výsledkem působení vnějších vlivů se projeví i odmítáním adopce dětí homosexuálními páry. To znamená, že nedostatečná informovanost vede k určitému postoji. Ženy považují za vhodnější náhradní rodiče především muži, i zde se projevuje vliv tradice, ale i předpokladu o biologické determinovanosti rodičovského chování.

Str. 86 – rozdíl mezi 3 muži a 1 ženou nelze chápat jako validní.

Mnozí oslovení lidé si uvědomovali, že homosexuálové mohou být diskriminováni a mohou se setkat s netolerancí. Do odpovědí na tuto otázku se více promítají postoje a obavy mužů, pro něž by tato situace byla nepříjemnější než pro ženy.

Str. 91, tabulka – platí totéž jako na straně 86, rozdíl mezi 2 muži a 0 ženami nemůže být validní.

Je zřejmé, že autor získané výsledky pečlivě zpracoval a snaží se o jejich smysluplnou interpretaci, ale vzhledem k charakteru výzkumu z nich nelze získat více poznatků. Diskuze: autor se snaží v mezích možností daných výsledky dotazníkového šetření odpovědět na otázky, které si stanovil. Text této kapitoly je dobře zpracován, bere v úvahu i informace získané z jiných zdrojů. Hypotézu č. 4 by ovšem bylo možné potvrdit jen částečně. Závěr představuje shrnutí celé práce i nabídku možného využití získaných výsledků. Množství použitých zdrojů je dostačující, autor vycházel i z cizojazyčné literatury.

Předložená magisterská práce splňuje požadavky a proto ji lze doporučit k obhajobě. Doporučená klasifikace: 2.

V Praze dne 15.5.2016

Prof. PhDr. RNDr. M. Vágnerová, CSc.